

Ihasalu ja Neeme küla ajaleht

Selles numbris
16 lk
lugemist!

Oma Poolsaar

6/2008

Ilmub 4 x aastas

Hind 15.-

SELLES NUMBRIS:

AJALUGU – Mäletades nõukaaega 2. osa	lk 2
INIMESED JA PRÜGI	lk 3
TEGEMISED POOLSAAREL	lk 4-5
KOOLIERI – Neeme kool 110	lk 6-9
PERSOON – Elsa Laugasson	lk 10-11
VAATA ENDA SISSE- Emaarmastus	lk 12
KUULUTUSED	lk 13
KOKKASIME KOOS ADA LUNDVERIGA!	lk 14
MIDAGI MAITSVAT – Sushi – Jaapani roog	lk 15
NATUKE NALJA – jätkuvad Siisikese lood...	lk 16

Lisana: Lasteleht OPS!

110 aastat tagasi...

Pole vist inimest Neeme külas, kes ei tea, et 30. mail toimus kooli juubeliaasta lõpetamine vilistlaste kokkutulekuga. 110 aastat on igati väärikas vanus,

kuid vanusest märkimisväärsem on taasavamine (1991) ja kooli jätkusuutlikkus.

Jätkub lk 6

Terje Lindau-Kuum

Kätte on jõudnud suvi ja NNRS on valmis saanud selle aasta teise lehenumbri.

Kevad on olnud sündmusterohe ja artikleid on kogunenud tervelt 16 lehe jagu.

Suured tänud kaasautoritele!

Tore on ka tõdeda, et Jõelähtme vallaleht saab inspiratsiooni meie väikesest amatöörväljaandest - taaskajastamist on leidnud Janeki kirjutatud Ihasalu kabeli lugu ning uus intervjuu on tehtud ka Neeme küla vanima elaniku, Männiku Reinuga, kellest kirjutasime oma 2. lehes persooniloo. Võib kõlada veidi irooniliselt, aga vald meie lehe väljaandmist ei toeta... Küll aga saime toetust Perepäeva korraldamiseks ja kinobussi kutsumiseks ja me oleme väga tänulikud – külaelu on aktiivsem ja meil on, millest kirjutada!

Meenutades nõukaaega 2. osa

Olin siis 12-aastane, kui meil, lastel, tuli enne jaanipäeva mõte teha jaanilaupäeval endale natuke paremat ja huvitavat äraolemist. Otsustasime korraldada jaanitule juures loterii, et kübeke oma raha saada pisikeste preemiade ostmiseks meile endale. Loterii korraldamine oli ka omajagu huvitav tegevus tavalise aja- viitmisega võrreldes.

Aga loterii tegemiseks oli raha vaja: ei saanud ju müüa loteriipileteid jaanitule juures, kui polnud natukegi asju loterii võitudeks.

Ka tol ajal sai viia poodi pudeleid ja raha eest ära anda – 2 rbl. tükk. Need pudelid polnud küll pandimärgiga, aga neid vedeles siin ja seal, ka mõnel tühja maja pööningul, kust oli mõtet otsida. Tassisime muudkui leitud pudeleid poodi, kuni täiskasvanud rääkima hakkasid, et lapsed aina toovad pudeleid, nagu oleks selles midagi kahtlast. Siis jätsime pudelite poodi vedamise igaks juhuks järele, et pahanda-

mist ei tuleks. Aga nii palju oli meil juba raha selleks ajaks kogunenud, et loteriivõitudeks piisas. Peaaubinnaks oli tort. Veinipudel poleks lasteloterii peaaubinnaks sobinud ja me poleks saanud seda ka ise osta. Tol ajal maksis kõige väiksem tort 25 rbl 1950-te aastate rahakursi järgi. Peale selle oli meil veel auhindadeks igasugust odavat pudipadi, nagu näiteks dropsikommid, vihikud, pliiatsid, haaknõelad jms.. (Dropsikommid olid lame- dad ümmargused karamellkommid, mis olid laotud ülestikku, vast kaheksa-üheksa tükki üksteise peale, ja keeratud värvilisse paberisse.)

Tegime paberitükkidest loteriipiletid. Täiskasvanud ostsid neid jaanitule juures rõõmsate nägudega ja keegi ei olnud pahane meie väikese ettevõtmise peale. Kui palju meie selle eest raha saime ja mida me selle rahaga tegime, enam ei mäleta.

Osa loteriivõite, tort ja vast veel mõned asjad, sai toodud küla ain- sa autoga linnast, mis oli ka pii-

ma turule vedamise auto. Neid asju, mida oli vaja, aga Neeme poest polnud võimalik osta, oli nõus linnast tooma Toomantsu Anne, kes oligi linnatüdruk ja elas Neemes vanaisa juures koolivaheajal. Tema oli meie hul- gas ainus tüdruk, kes oskas käia linnas poodides.

Piima-autoga sai hommikul linna minna ja õhtupoolikul tagasi tulla. Bussiühendust Neemest Tallinna sel ajal ei olnud.

Jaanitule juurde metsa ehitati ka kiige, kus harilikult kiikusid lapsed. Ükskord tegid poisid kiigele nii tugeva hoo, et ühe poisi käed läksid lahti, ta kukkus maha ja murdis käeluu. Pärast seda lammutati kiige ära.

Täiskasvanud tantsisid tol ajal jaanitule juures akordioni saatel. Jaanituld tehti sel ajal väikesel platsil, külla sisse sõites vasakut kätt, seal, kus nüüd on Talbakute maja. Rannas oli jaanitule tege- mine nõukogude ajal keelatud.

Merje Klammas

Neeme külavanema valimised!

22. juulil kell 19.00

Neeme Rahvamajas

Teeme Ära 2008

Kõik me oleme teadlikud üleriigilisest prügikoristuse kampaniast „Teeme ära 2008”. Rõõm nentida, et ka Neeme Merekultuuri Selts koos Neeme Naiste Rannavalve Seltsiga ühise kamba moodustasid ning 03.05 hommikul kell 10.00 Koogi lasketiirus prügihunnikut imetlesid. Masendav oli prügihunnikut kaeda. Enamus oli ehituspraht ja sealjuures allkirjadega, kuid jäägu see paharettide endi südametunnistustele.

Kuna meie prügilaadung jõudis lipujaama esimesena, siis anti meile kohaletoodud rasketehnika hulgast sobivaimat valida. Ja kui valida antakse, siis tuleb ju ka valida! Poole tunni pärast saabusid meie prügihunniku juurde kaks kopplaadurit koos kahe prügikonteineriga ning järgneva poole tunni pärast laius hunniku asemel riisunud plats. Töö kiire ja korralik! Hea, et tehnika appi tuli.

Omal initsiatiivil läksime Neeme teeäärt koristama. Teades, et Ruult alustas Neeme poole tulemist Ülo Lomp oma poistega,

siis meie startisime Linnamäe teeotsast. Lausa uskumatu, kui palju oli teeääres prahti ja mida seal kõike ei leidunud. Kõige „meeldivamaks” leiuks osutusid kasutatud mähkmed. Ime, et keegi polnud last mähkmetega koos autoaknast välja heitnud. Südamest loodan, et teeäärt neemekad ise mustanud ei ole. Teiste tekitatud läga ei ole just

väga meeldiv koristada, kuid ilm soosis puhastustöid ning igal juhul täitis hinge tore tunne, et saime Eesti kui ka meie imekauni poolsaare prügist puhtamaks. Teadaolevalt võttis aktsioonist osa veel mitmeid neemekaid, kuid kahjuks allakirjutajal nende kohta informatsioon puudub.

Heiki Lilienthal
Neeme Merekultuuri Selts

ArEnGuRUUM

Ükski algus pole kerge...Raske on tulla uude kohta nii, et sind ei vaadataks kui sissetungijat. Olen nüüdseks Neemega seotud olnud juba pea, et kaks aastat. Saanud osa siinsest kaunist loodusest, toredatest inimestest, selle koha rõõmudest ja muredest.

L/A Neeme Mudila juhatajana olen väga tänulik Neeme poe Kristale, kes on alati aidanud meil kiirelt toidumuredega hakkama saada, alati säravale rahvamaja juhataja Marikale, tegusale kooli direktorile Karinile, Rannavalve Seltsi naistele, AS Eesti Posti Hiljale ja oma suurepärasele kolleegidele lasteaiast.

Väikeses kohas hakkab silma üksmeel ja "naabrivalve" alati rohkem, kui suures ning tänu sellele on Neeme kiiresti arenev paik Jõelähtme vallas.

Nii nagu kogu riigis tehakse kulutustes kärpeid, kaaluvad ka Jõelähtme valla allasutused oma ostud hoolega läbi. Eelarves on kõigel: personali-, koolitus-, majandus-, korrashoiuteenustel jne kindel summa aastaks. Ja just tänu hoolikale planeerimisele toimib elu hästi seni, kuni tekivad paikkonda inimesed, kes nendest väärtustest ei hooli ega millekski pea. Ja kahjuks ka väikeses Neemes leidub selliseid mõtlematuid inimesi, kes oma

koduse prügi toovad asutuste prügikasti. Selline käitumine on tuttav lasteaiale, kuhu nädalavahetustel ilmub kottide kaupa prügi...

See, kuidas ja kus me elame, sõltub vaid meist endist ning just seepärast tahan loota inimeste headusele, tarkusele, ettenägelikkusele ja hoolivusele. Aeg ja ruum on meil olemas, kuid veelgi rohkem on elu parendamisel ArEnGuRUUMi.

Kaunist ja päikesepaistelist suve soovides,

Pille Trumm
L/A Neeme Mudila juhataja

Perepäev 2008

Maikuu teisel laupäeval kogunes Neeme külaplatsile üsna palju rahvast. Kokku tulid suuremad ning väiksemad tegelased, kes kõik teadsid, et algamas on SUUR PEREPÄEV. Perepäeva korraldamine sai alguse Neeme Naiste Rannavalve Seltsi poolt juba eelmisel aastal ning positiivne tagasiside osavõtjate poolt innustas naisi ka sel aastal samasugust üritust organiseerima. Perepäeva põhiliseks eesmärgiks on eelkõige pakkuda peredele võimalust lõbusalt koos aega veeta, tutvuda toredate külalistega ning emadepäeva-eelset ärevust ühiselt maandada.

Seekord algas Perepäev etenduse ja kontsertiga koolimajas. Lasteaia mudilased esitasid etenduse, mis oli lühike ja lõvv. Koolilapsed lugesid luuletusi ning laulsid, luues üsna pühaliku meeleolu. Kui pidulikum osa läbi sai, suunduti õue, kus olid juba ootamas meie Perepäeva peakangelased **Erki Nool ja Toomas Tõniste**.

Erki oli kaasa võtnud kogu pere – oma võluva naise Kadri ning kaks poega. Perepäevale tuleb ju ikka kogu perega tulla! Ka Toomas oleks kogu perega tulnud, kuid juhtus nii, et just äsja oli nende perre uus maailmakodanik sündinud ning abikaasa pidi temaga koju jääma. Siiski võttis Toomase juba suurem pisitütar meie Perepäevast agaralt osa ja nautis kogu üritust ning isaga koos olemist täiega. Erki Nool näitas meile, kuidas korralikult enne võistlemist peaks soojendust tegema, et pärast lihased-kondid ei valutaks. Ta jooksis lastega mitu ringi ümber platsi ning näitas erinevaid võimlemis- ja venitusharjutusi. Lapsed ja ka mõned vanemad tegid agaralt kõik ettenäidatu kaasa. Seejärel võisteldi odaviskes, kaugushüppes ja jooksus. Ka meeste-naiste vahel toimusid võistlused – seekord juhtus nii, et mehed võitsid naisi napilt. Siiski arvasid naised, et kui oleks näiteks võimlemiskavade esitamises meestega mõõtu võetud, siis oleksid nemad kindlalt esirinnas olnud.

Toomas Tõniste näitas meile aga mitmeid meremehe sõlmi ning püüdsime kõik neid järgi teha. See oli väga huvitav! Päris väikestega tegelesid Pipi ja Tommi. Näomaalingud ja mängud tekitasid pisirahva seas ärevust ning andsid häid ideid ka tulevikuks. Müüdi lilli suures valikus ja igale maitsele. Kes soovis, see võis emale või vanaemale roose, nartsisse kinkida, kes tahtis oma aeda amplite- või teiste potililledega kaunistada, sai ka seda teha. Sai süüa iseküpsetatud kooki ning baarist tõhusamatki kehakinnitust võtta. Kohal oli ka Balbiino Jätsiabi.

Sigimist-sagimist jätkus üsna mitmeks tunniks ning kokkuvõtteks võib südamerahuga öelda, et oli tore päev. Loodan väga, et ka järgmisel aastal saame emadepäeva-eelset Perepäeva nautida ning sellest saab alguse üks ilus traditsioon pikkadeks aastateks. Aitäh kõigile, kes meie Perepäevast osa võtsid ning oma nõu ja jõuga abiks olid. Kohtumiseni järgmisel aastal!

Triin Tomingas
NNRS

Erki Nool lastele odaviset näitamas

Pipi pisematele näomaalinguid tegemas

Balbiino Jätsiabi juurde tekkis lausa järjekord

Kinobussist tüdinenud?

Ei tea, kas johtus see eelnenud pikast koolirahva pidupäevast või filmivalikust, aga seekordne kinobussi külastatavus jäi üsna kasinaks. Ometi oli õhtu vaikne ja üsna talutavalt soe, film taas kodumaine. Hiljuti võis ajakirjanduses kohata väidet, et eestlased on hakanud kinokülastuses eelistama kodumaist filmitoodangut. Miks siis ei sobinud „Georg” meie külaelanikele?

Siiski leidis inimesi, kes just selle filmivaliku pärast kohale tulid ja seda kurvem oli tõdeda, et seekord oli kinos mitmeid inimesi, kes kultuursest käitumisest kuulnudki pole ja tõelistel filmihuvilistel vaatamise täiesti ära segasid. Püüdsin mis ma püüdsin jõudumööda kiige all kraaklevaid lapsi korrale kutsuda, üks naaberküla väikemees ei pidanud

mu püüdlusi igatahes märkimisväärsedeks ja lärmas edasi. Huvitav, kus olid tema vanemad sel ajal, sest 7-8-aastane väikemees õõsel kell 1 ju üksi kodust nii kaugel ometi olla ei tohiks. Aga kampa noori „täiskasvanuid” teises pingiservas oli mul küll piinlik korrale kutsuma hakata. Tekkis küsimus, miks viitsiti üldse kinno tulla, kui kõrval oli baar avatud, kus segamatult joogi taga larmata võis. Kõigele lisaks leidis, nagu peaaegu iga kord, ka koolimaja nurga tagant piiluvaid nõjaneid. Kas tõesti on pilet liiga kallis või pakub enim pinget ja adrenaliini ootus, et „kas meid märgatakse ja tullakse ära ajama”?

Igatahes tekitas viimane kinoõhtu meis küsimuse, et kas tasub projekti üldse edasi vedada? Võib-olla viitsib hea lugeja meile saata vastuseid

järgmistele küsimustele:

Kas tahaksite veel kinobussi Neeme?

Milliseid filme näha sooviksite – kodumaiseid, välismaiseid, klassikat, märulit, romantikat, dokumentaali, mõnda konkreetset filmi?

Kas eelistaksite filmi vaadata vabas õhus või hoopis rahvamaja saalis?

Kas on veel muid ettepanekuid kinobussi kohta?

Ootame ettepanekuid aadressil omapoolsaar@hotmail.ee või paberil poeseinal asuvasse ajalehe postkasti. Igasugune vastukaja on teretulnud!

NNRS nimel Kadri

Väike metsatulekahju Neemes 02.06.2008

Ühel esmaspäeva õhtul linnast töölt tulles märkasime Neeme sissesõidul vasakul pool metsas suitsuvinet. Läksime igaks-juhuks vaatama ja leidsime paarsada meetrit teest metsas ca 30 meetrise läbimõõduga lahtise leegiga ala, mille keskel põles kellegi poolt kunagi ehitatud metsaonn. Kutsusime kohe tuletõrje, kell oli siis 19:00. Esimestena kohalejõudnutena tundus meile, et põleng on juba nii suur, et tuletõrje saabumiseni ei ole meie võimuses muud, kui olukorda jälgida. Õnneks lisandus kohe teisigi, kes suitsu olid märganud ja kambapeale leidis ka kogemusi. Janek nimelt teadis kohe servadest tuld materdama hakata ja tulemus oli ka kohe näha. Murdsime siis kõik endile esimesed kättejuhtuvad oksad ja saime seitsmekesi põlenguala perimeetril leegid kustutatud. Keskel lõomas onn ja osa metsa-alust täiega edasi. Kõik see paiknes suurte puude all ja lootsime tuletõrjet oodates väga, et sädemed puude latvu ei süütaks. Umbes poole tunniga jõudis kohale mitu tuletõrjeautot, metsa pääses neist algul vaid Kostivere nõuka-aegne GAZ-53, aga sellest piisas, et edasine oht kiiresti likvideerida. Selle sündmusega seoses tahan rõhutada järgmisi väga olulisi asju: 1. Ära kunagi suhtu ükskõiksele mis tahes suitsuvinesse, et küllap keegi

juba sellega tegeleb ja et küllap on see lihtsalt kellegi lõke, mis on kontrolli all. Uuri alati KOHE välja, kust see suits tuleb ja kas on põhjust laiemalt reageerida. Suurem osa meie poolsaarest ja väga oluline osa Neeme külast on metsa-ala – mistahes metsapõleng on meile katastroof. 2. Metsa-alal ei tohi üldse lõkkeid lubada. Olen korduvalt pidanud vaidlema lõkketegijatega, kes väidavad, et kõik on kontrolli all. Viimati oli see nädal enne kirjeldatud metsapõlengut meie nn. palgikülas (samuti metsa-ala), kus üks majaperemees oma õues suure leegiga männioksi põletas nii, et suits jõudis

poeni. Tema väitis kah, et „vsjo pod kontroljem“ ega tahtnud aru saada, et lõkkest tõusvad sädemed võivad puulatvu süüdata.

3. Kui märkad metsa-alal lõkketegemist (või veel hullem – põlengut) ja sa parasjagu ise ei jõua, ei julge, või mis iganes põhjusel ei saa sellega tegeleda, anna vähemalt KOHE teistele külaelanikele olukorrast teada, sest aega on siis juba väga vähe. Helista kas külavanemale, naabrivalvesse, naabritele, kellele iganes pähe tuleb – vaja on tegutseda KOHE !!!

Andrus Miller,
Neeme külavanem

Neeme Algkool 110 - ajalugu ja meenutused

Mis toimus sellel ajal Eestimaa hariduselus, kui Neeme koolimaja ehitati?

Juba nn rootsiajal (1625-1710) oli võimalik targematel eestlastel head haridust saada. Loodi ju sellel ajal Tartu Ülikool (1632) ning Tartu koolmeistrite kool (1684). Ükskõik, millise võõra võimu all eestlane ka pole olnud, on ikka ärksamad inimesed oma „eesti asja“ ajanud. Peale Põhjasõja lõppu (1710) kuulus kogu Eestimaa Vene võimu alla. Sellel perioodil sai murranguliseks kaks ajajärku. Esiteks pärisorjuse kaotamine 1816 Eestimaa kubermangus ja 1819 Liivimaa kubermangus. Ning teiseks 1860.-1870. aastad. Nendel aastatel kujunes välja eesti rahvus oma kultuurilise eripäraga, algas eesti rahvakultuuri teadlik arendamine ja eesti haritlaskonna kujunemine. Sellele kõigele aitas kaasa uus talurahvaseadus (Liivimaa 1849 ja Eestimaa 1856; administratiivselt jagunes Eesti ala kaheks osaks: Põhja-Eesti moodustas Eestimaa kubermangu ja Lõuna-Eesti koos Põhja-Lätiga Liivimaa kubermangu), mis pani paika täiesti uue suhte talupoja ja mõisniku vahel. Kaubalis-rahalisel suhtel eeldasid kirjaoskajat maameest nii talus kui mõisas. Sel perioodil pandi alus eesti muusikale, teatrile, kujutavale kunstile, uuele kirjakeelele jne. Piisab ainult paarist näitest, et aru saada, kui suur oli eestlastel julgus ja tahe – 1857 ilmus „Perno Postmees“ ja 1869 toimus I

üldlaulupidu.

1866 anti välja kogukonnaseadus, kus seisis, et koolimajade ehitamise ja õpetaja palga otsustab vallavolikogu ning ehituspalgid annab mõis ilma maksuta. Valla kohustuseks jäi ehitustöö. Kehtestati üldine koolikohustuse. 1878 kooliseadusega kehtestati ühtne õppeplaan – usuõpetus, emakeel, rehendamine, laulmine, geograafia, soovitatavaks ajalugu ning vene keel, võimlemine poistele ja käsitöö tüdrukutele. Aastail 1870-1880 jõuti kogu Eestis kolmeaastase koolikohustuseeni. Õppetöö algas 15. oktoobril ja lõppes 15. aprillil.

1880. aastal, kui troonile tuli Aleksander III, algas Eesti kooli ajaloos venestamise ajajärk. Rahvakoolid jaotati vallakoolideks ja ministeeriumi koolideks. Emakeeles võis õpetada vaid kahel esimesel aastal, alates kolmandast aastast pidi õpetus olema vene keeles (v.a emakeel, usuõpetus). Venekeelsele õpetusele üleminekuks anti aega kaks aastat.

Koolis pidid käima 10-13-aastased lapsed 3 talve. Enamik vallakoole jäi üheklassiliseks, ühe õpetajaga koolideks, kus tuli töötada koondklassis kolme jao lastega. Et suuliselt sai õpetada ühte jagu, tuli teistele anda kirjalikke ülesandeid või materjali iseseisvaks lugemiseks. Kui 1891 pidi vene keelt õpetama 8 tundi nädalas, siis 1907 juba 10 tundi.

Kahekümne aasta jooksul (1890-

1910) said Põhja- ja Lõuna-Eestis uued majad 285 vallakooli. Neeme koolimaja ehitati 1899. aastal. Haridus oli saanud vahendiks, mille kaudu eesti talupoeglik rahvas otsis väljapääsu raskest majanduslikust olukorrast ja vabanemist mõisnike mõju alt, hariduses nähti pääsemist viletsusest. Seda tungivat hariduspüüdu ja „vaimupriiuse“ nõuet propageerisid ja selgitasid uue sajandi nii ilukirjandus kui ka ajalehed ja rahva kultuuriorganisatsioonid.

Vana kooli ümberkorraldamise küsimused kerkisid päevakorra kohe pärast tsaarivõimu kukutamist. Kuigi esialgu jäid püsima veel endised koolitööbid, kõrvaldati vene-meelsed inspektorid ja direktorid. Algas võitlus emakeelse hariduse eest. Toimused Eesti õpetajate kongressid. 1917 septembris lubas Venemaa Ajutine Valitsus üle minna emakeelsele õpetusele.

Edasi tulevad juba vabariigiaeg ja taas kord võõras võim, kooli sulgemine 1970 ja taasavamine 1991. Need perioodid on juba inimestele tuttavamad ning siinkohal tuleks ma oma looga tänapäeva tagasi.

Peab ütlema suured tänud õpetaja Grünthalile, kes kohusetundlikult kooli kroonikat kirjutas, kust saab ülevaate sellest, kuidas just Neeme koolis suudeti haridust anda ja erinevaid olukordi lahendada.

Loe kroonikat ka kooli kodulehelt www.neemekool.ee

Kuidas möödus juubeliaasta Neeme algkoolis?

Avalöökk anti 25. oktoobril aktus-kontserdiga kooli sünnipäeva auks. Sellel päeval kuulutati ka välja kooli moto – ET OLLA SUUR, PEAB OLEMA OLNUD VÄIKE!

Lapsed kohtusid proua Elsa Laugassoniga, kes väga elavalt meenutas oma kooliaega. Küla kivi juurde viisime koos lastega lilled, et meenutada kõiki neid õpetajaid ja õpilasi, kes Neeme koolis käinud. Ühine kooli loitsu lugemine ja ajaloo meenutamine kivi

juures tekitas väga pühaliku tunde nii lastes kui ka õpetajates. Kool sai endale päris oma kooli sümboolikaga tänukirjad, kiituskirjad, diplomid, kirjablanketid. Valmisid ka helkurid ning kruusid, mis said kenasti kunstniku poolt kujundatud.

Uhkust võib tunda ka kooli tutvustava brošüüri üle, mis sai tunnustuse paljude vilistlaste poolt. Juubeliaastas jäi ka küla suursündmus. Nimelt veebruaris andis Siseministeerium Jõelähtme vallale üle Piirivalve Koortekooli, et vald saaks sinna rajada uue lasteaed-alkkooli. Minister Pihl käis ka sellel puhul külarahvaga kohtumas. See kõik teeb asja väga suureks ja kõlavaks. Loodame, et suured plaanid ka teoks saavad.

Kui sügisel alustasime vilistlaste kokkutuleku korraldamist, oli meie eesmärgiks, et iga sihtgrupp leiaks endale midagi.

Nii algaski küla tutvustav ekskursioon juba keskpäeval, mis oligi mõeldud ennekõike varem siiasaabunud väliseestlastele ja külast kaua aega eemalolnud inimestele. Päevajuht Vladislav Koržets koos Elsa Laugassoni ja kahe koolilapsega tegid rahvale pea 1,5-tunnise ringkäigu koos toredate meenutustega.

Samal ajal oli kooli juhtkond kutsunud Uitrosse väikesele

vastuvõtule kõik need inimesed, keda peab tänama Neeme kooli hea käekäigu eest. Ilm oli võrratu ning kolmest küljest kaitsev meri pakkus unustamatu vaatepildi. Kella neljaks kutsus päevajuht kõiki koolimajja aktusele, kus lapsed andsid ülevaate kooli ajaloost ja kõik õnnitlejad said kooli õnnitleda. Kooli näitering mängis O. Lutsu „Kevade” ainetel tehtud etendust, mis tekitas vaatajas nostalgiat ning toredat äratundmiserõõmu.

Õhtu edenedes rõõmustasid rahvast ka Merike Kahu, Tiina Ojasson-Võsa, Marika Kurvet ja Heiki Lilienthal etendusega „Hiired pööningul”. Kui vane-

mad inimesed said jalga keerutada koolimajas ansambel „Laine” saatel, siis noored lõpetajad võisid Wana kala kõrtsis diskol end välja elada. Pika päeva lõpetas kinobuss filmiga „Georg”.

Selle aasta jooksul pidime ka leidma Eestimaa koolide hulgast endale toreda sõpruskooli, kuid jõuvarusid selle projekti elluviimiseks vist ei jagunud. Seda suurem oli minu üllatus ja heameel, kui ühel päeval helistati mulle Vahenurme koolist ning paluti luba oma kooliga ööbima tulla. Ütlemata tore kohtumine Vahenurmekatega oli 5. juunil, selgus, et nad on päris meie sarnased – väikesed ja visad. Meil ei jäänudki muud üle, kui sõlmida sõprusidemed. Juba sellel sügisel oodatakse meid Vahenurme kooli.

Kasutatud kirjandus:
Lembit Andresen, Eesti kooli ajalugu, 1995, Avita

Karin Soosalu
kooli juhataja

Neeme kooli vilistlaste kooliaja meenutused

KOOL VAINU TALUS – Vainu Olga (s. Laigar) mälestusi

Vainu maja lõunapoolses otsas suures toas oli kool. Toas oli nurgeti kaks rida koolipinke lahtikäivate klappidega raamatute ja vihikute hoidmiseks mõeldud sahtlite peal. Läänepoolses seinas oli tahvel. Olga Laigar, kelle kodu oli Vainu majas, hakkas koolis käima 5-aastaselt 1929. aastal. Ta läks kooli seepärast, et tal oli koolis käia huvitavam kui niisama olla.

Tema esimene õpetaja oli Helga Kuljus, kes elas Vainu majas klassitoa kõrval. Helga Kuljus oli Neemes õpetaja 2 aastat: 1929 – 1931 õppeaastal. Pärast Helga Kuljust tuli õpetajaks Linda Jürisson 1931 a. sügisest 1934. a. kevadeni.

1933. a. sügisest hakkas Neeme koolis õpetama ka Niina Borovtshenko, eestistatuna Rand ning aasta hiljem Alvi Oja.

Vana koolimaja ajal oli Neeme koolis alati ka üks meesõpetaja. Esimene meesõpetaja oli Grünthal ja pärast Grünthali lahkumist õpetaja töölt Teodor Taalman (eestistatuna Vergo).

Ka Neeme vanas koolimajas (pärast Mardi talu ja enne praegust koolimaja) oli üks suur klassituba ja õpetajale mõeldud korter kahe toa ja köögiga.

Vainul peeti kooli 6 ja pool aastat – 1936. aastani.

Õpetaja Linda Jürisson ja Niina Borovtshenko elasid ühe aasta koos Toomantsu (Toomahansu) talus. Kui õpetaja Linda Jürisson lahkus, tuli tema asemele Alvi Oja ja siis elasid nii õpetajad Niina kui Alvi Pärkmani majas. Õpetaja Grünthal elas sel ajal vanas koolimajas asunud korteris, kus hiljem elas Taalman – Vergo. Neeme koolis õppis Olga Laigar võõrkeelena saksa keelt.

Lisaks natuke Merje Klamase ja tema õe Ille-Merikese mälestusi veidi hilisemast ajast.

Ka uude koolimajja ehitati õpetaja jaoks korter sinna, kus praegu on õpetajate tuba. Teise õpetaja jaoks oli korter vanas koolimajas. 1952. aastal, kui mina, Merje, hakkasin koolis käima, oli Neemes üks õpetaja, Niina Rand, sest lapsi oli koolis väga vähe. Õpetaja Niina elas siis koos oma emaga uues koolimajas olevas korteris. Grünthal, kes enam õpetaja ei olnud, elas Pärkmanil.

Pärast sõda hakati Neeme koolis õpetama võõrkeelena inglise keelt. Inglise keelt õpetas Vaike Kõrv, kes küüditati 1949. a. Venemaale. Neemes õppis kohe pärast sõda hilisem tuntud odaviskaja Virve. Pärast sõda õpetas Neemes ka Helju Kruuk, kellest sai hiljem Jüri Uluotsa vennapoja Ülo Uluotsa abikaasa. /Merje Klamas/

Mina läksin Neeme kooli esimesse klassi kas 1937-ndal või 1938-ndal aastal, täpselt enam ei mäletagi. Tänapäeval on mul aga selgelt meeles see, kuidas ma esimeses klassis koos kooliga metsas matkamas käisin. Õpetaja Niina Rand viis meid lähedal asuvale Untaugule jalutama. Seal olid toredad liivamäed ja lastel oli seal palju tegemist. Mina olin (olen tänapäeval) aga hästi väikest kasvutaset ja ei jõudnud teistega sammu pidada ning väsisin ära. Õpetaja Niina märkas seda ja tõstis mu enda kukile istuma ning tassis mind terve tee tagasi koolimajja. See reik ongi jäänud minu helgeimaks mälestuseks Neeme koolist. /Luule Soopere (neiuna Marten)/

Kui mina 1947-ndal aastal Neemes oma kooliteed alustasin oli Neeme kool veel 7-klassiline, sest minust vanemaid lapsi oli külas palju. Mu oma õde Helju käis sel ajal seitsmendas klassis, nii et sain temaga terve aasta koos koolis käia. Minu vanuseid külas rohkem ei olnudki ja nii tuli mul kõik neli aastat (kool muudeti vahepeal õpilaste arvu vähenemise tõttu 4-klassiliseks) üksinda klassis olla. Kuna kõik kooli lapsed olid jaotatud kahe klassikomplekti peale ära, ei pidanud ma siiski õpetajaga üksi klassiruumis olema. Mäletan, et minuga koos olid veel mõned poisid Ihasalu külast (Paemurrud) ja Neeme esimese kolhoosiesimehe Saluneeme poeg Kalju (kes oli minust vaid aasta vanem).

Kuna olin hea õpilane, siis õppetööst mul midagi meenutada ei olegi. Väikest koerust me poistega muidugi tegime ja sellega seoses meenuvad mul kooliajast kõigepealt liikandused, mis meil kahte klassi eraldasid. Kui need üksid kokku liikati, sai ennast sinna vahele ära peita. Seda nippi kasutasime me poistega siis, kui vahel koolimajas kino näidati, sest koolilapsi ei lubatud kinno. Nii peitsimegi me siis ennast varakult uste taha ära ja hiilisime hiljem filmi ajal peidust välja, et natukenegi filmi näha.

Eredama sündmusena on mul kooliajast jäänud meelde veel raamatute põletamine koolimaja õuel. See toimus arvatavasti kas 1949-ndal või 1950-ndal aastal. Kelle korraldusel ja mis alusel need raamatud välja valiti, ma ei tea, kuid meie, koolipoiste, tööks oli need raamatud lõkkesse tassida. Mäletan, et tõin tookord endale salaja kolm raamatut koju. Üks neist oli Karl May „Winnetou” ja teised kaks olid Andres Saali ajaloolised jutustused „Leili” ja „Aita”. Need viimased olid veel vanas kirjas kirjutatud ning ma ei osanud neid hästi lugeda. Pahun siis kodus vanaema, et ta mulle piiblit lugema õpetaks, sest vana kirjapilt oli ju nüüd vaja selgeks saada. Vanaemal oli selle üle veel hästi hea meel, et poiss piiblit vastu huvi tunneb. Nii sain ma lõpuks ka need eestlaste muistsetest vabadusvõitlusest jutustavad teosed läbi loetud ja neid raamatuid ning seda lugemiselamust mäletan tänapäeval. /Paavo Hantsom/

LÕPUAKTUS

Juunikuu teisel päeval oli Neeme Algkoolis põhjust signaks ja saginaks. Uude ellu astusid järjekordselt kolm toredat noort, Aire Remmel, Kristian Klamas ja Sven-Eric Kõllo.

Aktus oli koht, kus paljud tänusõnad sai edasi öeldud kooliga meeldivat koostööd teinud inimestele, kui ka tublidele õpetajatele ja lastevanematele. Tore, et kiituskirju jagus koolilastele kuhjaga.

Aktusel viibijad said teada, kui mitmekülgsed etlejad, sõnameistrid, olümpiaadide võtjad on meie tublid koolinoored.

Valla poolt saadi tänutäheks tehtud tubli töö eest ranitsad.

Järgmine õppeaasta meil kahjuks lõpetajaid ei ole, kuid selle-eest praegustel andmetel astub üle hulga aja Neeme Algkooli 1. klassi rekordarv lapsi, tervelt

seitse. Soovime siis neile mõnusat suve ja edu järgmiseks õppeaastaks!

Sirje Põllu

Elsa Laugasson ehk Tohtsa Elsa

Selleks intervjuuks persooni valides otsisin inimest, kes teaks ja mäletaks meie küla ajalugu ning oleks ka külakultuuri järjepidevuse kandja. Sattudes Neeme algkooli juubelile ja kuulates vilistlaste meenutusi, ei olnud mul enam kahtlust, et kõige õigem inimene selleks on Tohtsa Elsa. Eks olin ma varemgi kuulnud teda lastele rääkimas vanu legende nii Neeme kividest, puudest kui ka kohanimedest. Samuti olin nautinud tema elurõõmsaid ja lustakaid kooliaja meenutusi, mida ta alati kõigile lahkelt ja heatujuliselt edasi andis. Nii otsustasingi seada samud Tohtsale, et mõnedki tema lood ja meenutused kirja panna. Järgnev on osa meie huvitavast ja toredast vestlusest.

Oled põline Neeme inimene. Oled sa oma sugupuud uurinud ja kas sa tead, mitmendat põlve su esivanemad siin on elanud?

Olen vähemalt viiendat põlve neemelane. Sugupuu on mul linnakodus olemas ja sealt ma mäletan, et kõige enne oli Tooma Hansu (sünd. 1736) ja siis tuli lihtsalt Tooma ja hiljem oli palju Jüri Toomaid. Minu vanavanaisa oli ka Jüri Toom. Tema saadeti 25 aastaks tsaari sõjaväkke. Alguses teenis ta Tallinnas, kust võttis endale ka naise Miina (naine oli Raasiku kandist). Hiljem saadeti ta edasi Riiga. Nii et minu vanaisa Aleksander Toom oli Riia linnas sündinud ja selle üle väga uhke. Jüri Tooma tervis oli siis aga halvenenud (eriti silmanägemine) ja ta sai sõjaväest lahti ning tuli koos oma noore naisega Neeme elama. Eks talle siis anti see koht ja ta ehitas siia õuepeale väikese maja, kust sirgus suur pere.

Talu nimi on teil Saigu, aga kõik tunnevad seda Tohtsana. Räägi, kuidas see nimi talule külge jäi. Vana lugu räägib, et kord, kui taludel veel nimesid ei olnud, tulnud Miina sugulased siia vaatama, kuidas tal rannakülas elu läheb. Naabrinaine tuli ka uudistama, kes siia tulid. Miina sugulane oli siis istunud, toop kõrval, ja muudkui joodud sealt. Naaber olla küsinud, et mida ta kogu aeg joob. Sellepeale sugulane vastanud, et ta tilgutas silgusoolvett vee hulka.

Naabrinaine siis küsinud, et kuidas see ka mekib. Ja vastus olnud, et eks ole ikka tohtsam (tõhusam) kui paljas vesi. Eks naabrinaine läks ja kuulutas siis külas, et vaata, mismoodi nad joovad. Sellest ajast saadik (juba viiendat põlve) on meid – nii mind, minu lapsi kui ka lapselapsi ikka Tohtsa lasteks kutsutud. Ma ise vahel siinamaani naljatlen, kui mõni jook välja ei ole tulnud, et eks ole ikka tohtsam kui paljas vesi.

Kas tead midagi huvitavat ka oma vanaisast ja isast-emast rääkida? Vanaisa Aleksander oli see, kes 1910. aastal selle väikese Saigu talukoha Rummu mõisa käest päriks ostis. Ta oli sügavalt usklik inimene ja tegutses külas abiõpetajana. Enamik lapsi meie külas oli tema ristitud. Ma mäletan, et ta pidas selle kohta raamatut, kuhu kõik nimed sai kirja pandud. Isel oli ta käinud vaid kaks talve Kaberla koolis. Mäletan, kuidas ta sellest rääkis, et see polnud midagi rasket, pani vaid viisud jalga ja jooksis kandade välkudes otse üle Lakesoo. Isa (Johannes Toom) oli mul Saigult ja ema (Lisette Toom) Länne talust. Nemad olid mõlemad käinud kolm talve Neeme vanas koolis (praegune Wana Kala kõrts). Isa oli hea õpilane ja saadeti edasi õppima Kiiu kihelkonnakooli. Seal käis ta veel kolm aastat. Nii et kokku tuli tal kuus klassi haridust. Ta oli vahepeal ka Jõelähtme abivallavanemaks. See oli ainult aukoht, raha selle eest ei makstud.

Räägi nüüd ka endast, oma lapsepõlvest ja selleaegsest külaelust.

Sündinud olen kümme päeva enne jõule 1928. aastal (ega sel ajal sünnipäevi ei peetud, kodus räägiti, mis ajal keegi sündinud oli). Meie peres olid ema, isa, vanaisa, minust aasta vanem vend Feliks ja neli aastat noorem õde Aino. Hiljem sündis perre veel minust palju noorem vend Peedu. Sellest ajast, kui mina mäletama hakkas, keerles kõik elu ranna ja mere ümber. Lapsed olid omapead. Ema käis vahel ikka vaatamas, kui sai aega võrkude päästmise (kalade väljavõtmise) või kuivama panemise kõrvalt. Kui mehed käisid merel, siis naiste töö oli põhiliselt rannas, ka kala suitsetasid nemad. Külas oli sel ajal umbes 20 suitsuahju. Meie omad olid kohe rannas, kus on praegune

tööstushoone. Ema ikka hüüdis, et visake koolikotid nurka ja tulge kalu vardasse ajama. Kala oli meres palju ja seda toodi ka saartelt (Rammust, Koipselt, Aksilt) juurde, et seda siin suitsetada. Räägiti, et enamjaolt oli kõik suitsukala, mis Tallinna turgudel müüdi, pärit Neemest.

Kuidas kala Tallinnasse viidi? Kõigepealt mootorpaatidega. Ka meil oli kaks mootorpaati. Suur kajutiga paat oli ehitatud Aksis ja merepaat Koipsel, siis oli veel kaks väiksemat jullat, nii et kokku oli neli alust. Mäletan siiani ka oma esimest mootorpaadiga Tallinnas käiku. Võisin siis olla kuus või seitse aastat vana. Õösel kella kolme ajal hakati paadiga minema, et hommikul kalasadamas olla. Mina muidugi magasin paadis, sest mind oli unepealt üles aetud ja paati viidud. Hiljem ema raputas mind üles ja ütles, et vaata, sarvesaiad juba paistavad. Need olid siis linna tornid. Mäletan, et seekord oli meil vähe kalakastisid kaasas, paadis oli aga hästi palju marjakorve. Sel ajal käisid üldse nii lapsed kui ka vanad inimesed palju metsas marjul. Kellel oli paadis ruumi, võttis siis ka laste ja vanainimeste marjakorvid kaasa, et need turule viia ja neile leivaraha teenida. Üldse oli üksteise abistamist ja kokkuhoidmist külas hulga rohkem kui praegu. Kedagi, ei haigeid ega vanu, ei jäetud hätta. Mäletan, kuidas mu oma ema tõi talvel Soome kelguga Koli ämma sauna (ta oli üksi jäänud), sest vanainimene pidi ju ka kuskil pesta saama. Kui tehti sauna, käidi ikka üksikuid inimesi sauna kutsumas.

Mida siis ühiselt tehti?

Vana traditsioon oli jääalune noodapäük. Seda ei saanud üksinda teha, sest see oli nii suur töö. Noodad olid vähemalt nelja pere peale, siis öeldi, et neli osa. Meil oli Liiva, Männiku ja Paju taluga soetatud ühine noot. Ma mäletan, et kui jää merde tuli ja oli nooda parandamine, siis toodi noot meie kööki (meil oli vist kõige suurem köök) ja isegi söögilaud viidi selleks ajaks välja ning siis käidi meil seda noota parandamas. Nooda tegemisel käidi meil Sihi Eedit abiks kutsumas, sest see oli keeruline töö ja vajas juhendamist. Ma olen ise ka noodal käinud. Ega seda ei saanud igale poole merde lasta. Olid ikka kindlad kohad, meil öeldi noodaloomed, kus põhi vähem kivine. Ihasalu ees olid põhilised loomed. Mõni koht oli parem, mõni halvem ja siis tehti nii, et ikka järjekorras kõik saaksid paremal kohal noota vedada. See oli igati tore ja põnev tegevus. Meie, lapsed, käisime ikka pärast kooli Soome kelkudega noodavedamist vaatamas.

Meenutad ehk lähemalt oma kooliaega. Mis aastal sa kooli läksid?

Mina läksin kooli 1936. aastal. Just sel aastal oli valminud uus (praegune) koolimaja. See tundus mulle siis nii suur ja avar, suured aknad – nagu mõni loss. Lapsi oli siis palju, nii kuuekümmene ringi. Õpetajaid oli ainult kaks, ei tea, kuidas nad meie õpetamisega hakkama said. Õpetajad olid, nagu öeldakse, tõeline maa sool. Nad tegid ka palju ühiskondlikku tööd, korraldasid tähtpäevade puhul pidusid ja muid toredaid ettevõtmisi. Mina olin pidudel alati hea deklameerija. Mäletan, et Eesti ajal oli igal esmaspäeva hommikul koolis palvus ja ka usuõpetuse tunnid paar korda nädalas. Need meeldisid mulle väga. Ma usun, et sel ajal loeti igas peres pühapäeviti evangeeliumi ette. Kui tuli sõda, siis tulid koolis suured muutused. Tulid teised õppeained ja laulud, mida me ei tahtnud laulda. Vahetus ka õpetaja. Vene piirivalve tuli siis ka külla sisse. Neid oli siin kohe palju ja nad tegid omale Reinule kordoni. Neeme kooli lõpetasin ma aga juba Saksa ajal. Mäletan, et oli sõjaaeg ja koolimaja oli külm ning me istusime klassis mantlitega, õigeid õppevahendeid ka ei olnud. Kui ma kevadel lõpetasin kuuenda klassi, ei saanud ma isegi lõputunnistust, sest ei olnud blan-

kette. Lõputunnistuse sain ma kätte alles pool aastat hiljem.

Kuhu sa edasi õppima läksid, oli sul üldse valikuvõimalusi?

Ega siin midagi valida ei olnud. Läksin edasi Jägala-Joale, kus oli sel ajal kodumajanduskool. Õppisin seal õblemist, kangakudumist ja toidutegemist, põhiained olid ka. See oli kaheaastane kutsekool. Teisel aastal jäin ma aga haigeks (difteriiti) ja tulin koju tagasi. Sõda tuli vahele ja kool jäi sel korral katki.

Mäletad siis ka 1944. aasta septembrikuu paadipõgenemisi. Mis meeolud külas siis valitsesid?

Muidugi mäletan. Olen nüüd vahel õhtuti arvestanud, et kui külas oli enne ligi 200 inimest, siis neist jäi järele vaid 100. Nii et pooled külaelanikud läksid ära ja põhiliselt nooremad. Paanika oli suur. Arvati, et venelane tuleb ja tapab ära, kõige rohkem nooremaid. Mõned saatsid isegi oma lapsed ära, nagu Laigari Leena ja Leopold. Nad saatsid oma 15-aastase tüdruku ja 12-aastase poisi sugulastega kaasa ja ei saanudki oma lapsi enam kunagi näha (keegi ei arvanud, et mindi päriseks, loodeti varsti tagasi tulla). Ma nii mäletan, kuidas pärast põgenemist järgmisel päeval tulid Luule, Ester ja Länne-Leene Koliotsast (küla oli jaotatud kaheks: Saiguotsaks ja Koliotsaks) meile vaatama, kas kõik on läinud või on siin veel kedagi. Neil olid argipäeval pühapäevariided seljas. Meeolu oli selline, nagu oleks surm või katastroof üle käinud.

Kuidas sinu peres põgenemisse suhtuti?

Kuna minu noorem vend oli alles pooleaastane, ütles minu ema kohe, et nii väikese lapsega tema merele ei lähe. Meie perest läks ära vaid minu vanem vend Feliks. Tema läks Ihasalust, sest Neeme paadid olid siis kõik juba läinud. Tema oli alguses ühe teise poisiga (Laigari Edgari-ga) kokku leppinud, et jäävad siia. Mäletan, kui ta tuli koju ütlema, et tema läheb ka. Ema siis pakkus mulle, et mine sina ka, olete vähemalt teineteisele toeks. Mina ütlesin, et ei saa minna, kuna mul pole isegi korralikke kingi jalga panna. Ma siis läksin koos õe Ainoga Feliksit Ihasalu saatma. Ema pani talle kaasa pesu ja soolaliha (see kott oli Aino seljas ja soolvesi jooksis tal mööda selga alla). Isa pakkus kaasa uut võrgulina, et ehk saab selle Soomes maha müüa.

Samuti pakkus ta oma kullast sõrmust, aga vend seda ei võtnud. Oli pilkane pime, kui me läksime, ja see paat oli juba merel. Feliks hakkas siis tikkudega märku andma ja paat jäi seisma. Mina leidsin rannast ühe julla ja läksin teda paadi peale viima. Kui ma tagasi sain, oli julla poolenisti vett täis, sest see kork ehk naga oli paadil eest ära. Nii et ma pidin sel ööl peaaegu ära uppuma.

Oleme nüüd juba pikalt rääkinud sinu elust Neemes. Räägid ehk midagi ka oma Tallinna elust: tööst, lastest, lastelastest.

Tallinnasse läksin ma 1946. aastal, sest siis ei olnud külas enam midagi teha. Ei olnud tööd ega endist elu (ka poisie külas peaaegu ei olnudki). Läksime siis seitsmekesi linna õmbluskooli, kus käisin kolm aastat. Linnas tutvusin oma mehega, abielusin 1949-ndal aastal. Siis sündisid kaks poega, Lembit ja Jüri (see nimi oli minu isa soov). Alguses töötasin Võrgu Vabrikus, siis Maratis õmblejana ja brigadirina, hiljem läksin Kirovi kolhoosi kalatööstusse tööle. Seal töötasin meistrina ja laohoidjana. Tööd on elus palju tehtud. Praegugi käin Kadriorus vanurite keskuses kord nädalas kõõgis abiks (ühiskondlik töö) ja võtan osa õmblusringi tööst. Lapselapsi on mul kolm, kõik on tublid. Vanema poja pojalt on ka juba tütar, nimeks on Lisette, see on minu ema nimi. Nii et elu läheb edasi ja ka nimed lähevad edasi.

Lõpetuseks ütled ehk midagi ka Neeme kohta?

Ise elan praegu siin vaid maist kuni sügiseni ja ei kujuta ette suve kusagil sisemaal. Ma olen merega nii harjunud, et ei oska enam ilma mereta olla. Ma tunnen, et siin on mu kodukoht, mu juured. Ka mu poeg Jüri on siia rajanud oma suvekodu ja peab seda kohta armsaks. Küla ei ole küll enam endine (vanu aegu tagasi ei saa), vaid on palju muutunud. Lagedast kalurikülalt on saanud roheline küla, majad on nüüd suuremad ja ilusamad. Kurvaks teeb aga tühi rannajoon, igipõline kaluriamet on taandunud ajalukku. Rõõmsaks teeb, et küla püsib ja areneb. Paljud noored on oma juurte juurde tagasi tulnud. Loodan, et see tendents jätkub. Siin on turvaline ja kodune, lisaks veel hea mereõhk.

Piret Lilienthal

Emaarmastus

Igas inimeses on olemas armastus – mehe ja naise vaheline armastus, armastus oma laste ja lähedaste vastu, enesearmastus, armastus töö vastu, jne. Kuid vahel võib armastusega üle piiri minna ja sellega oma kõige kallimad hävitada.

Me kõik tahame, et lapsed oleksid õnnelikud, terved, tublid, jne – see on emaarmastus. Kui aga ema unustab sealjuures ära enesearmastuse ja kõik muu, ning ohverdab kogu oma elu ainult lapsele või lastele, siis ta piirab lapse iseseisvat arengut, võib hävitada tema õnne ja halvimal juhul isegi elu.

Ühiskond surub suhteliselt palju peale, et esmatähtis on olla ema. Nii on käitunud sajandeid meie emad, vanaemad ja nende emad. On ohverdatud ennast, et lastel oleks parem elu. Ema on alati olemas, kui seda vaja ja ka rohkemgi. Ema surub ennast lapsele peale, ta ütleb mida ja kuidas teha. Sealjuures tajumata, et piirab last ja seega ei lase tal areneda isiksuseks. Lapsel ei ole võimalik iseseisvalt asju tajuda ja tundma õppida. Just suureks saades on lastel soov olla iseseisev ja siin saab tihti takistuseks liigne emaarmastus. Võib juhtuda, et ema ei suuda leppida, et tema ohverdas oma elu lapsele ja nüüd ta tahab ka iseseisev isiksus olla. Ema tunneb ennast mittevajalikuna lapsele. Ja samas tal ei ole oma elu, mis on enamasti kadunud seoses suure pühendumisega ainult lapsele. Väga raske on hakata nüüd rajama uut elu, mis kuulub endale, mitte lapsele. Tundub, et ei ole enam mitte kellelegi ega millelegi vajalik. Siit võivad tulla ka lapse pihta süüdistused, et ema on elanud ainult talle ja nüüd jätab laps ta maha. Tõenäoliselt tekivad lapsel süümeepiinad ja ta jääbki ema juurde ning ei ole võimalust isiksusena edasi areneda. Mõni laps võib olla emaarmastusest ise nii sõltuv, et ei suudagi iseseisvale elule mõelda. Mõni ema on pannud lapsed temast nii sõltuma, et nad elavad küll iseseisvat elu, aga ilma emata hakkama ei saa.

Vabaneda on võimalik, kui mõlemad saavad sellest aru ja lasevad teineteisel iseseisvalt areneda. See ei tähenda seda, et väheneks ema ja lapse armastus teineteise vastu, see on ja jääb.

Kõik teavad, et lähedased on õnnelikud ja rahul, kui ise olla õnnelik. Selleks, et esmalt ise rahul olla, on oluline ennast armastada. Kui armastada ennast ja olla sellega rahul, siis on ka partneri vastu puhtad tunded, puudub omamis- ja sõltuvusarmastus. On teada vana tõde, et laps on kõige õnnelikum, kui ema ja isa teineteist armastavad.

Toon siinkohal ühe päriselt toimunud, kuid üsna äärmusliku näite. *On mees ja naine, nad abielluvad,*

käivad tööl, on koos õnnelikud, otsustavad saada lapse. Tekib perekond. Isa käib edasi tööl ja peab perekonda üleval ja elab rahulikku ja vaikset elu lapse ema kõrval. Ema jääb lapsega koju, et tema eest hoolitseda ja hoida korras kodu. Kui laps saab piisavalt suureks, siis ema otsustab, et lapsele on parem, kui ta jääb koduseks, pealegi saavad nad isa poolt teenitud rahaga hakkama. Tundub nagu ideaalne perekond. Kuid ei, siin on ka tumedam pool. Perekonnas ei olnud rohkem lapsi, sest ema otsustas, et pühendab oma elu ühele lapsele, siis jagub tema jaoks piisavalt aega, ta unustas ära ka mehe oma kõrval ja võttis võimaluse lasta mehel otsuseid (kas saada veel mõni laps, kas ta suudab piisavalt teenida, et peret üleval pidada jne) langetada. Nii ema siis õppis koos lapsega, elamine oli koguaeg korras, kui laps koolist või mees töölt tuli, oli toit laual. Lapsel olid koolis head hinded, ta oli igati eeskujulik, korralik ja tubli laps. Lõpetas keskkooli ja läks ka ülikooli. Täiskasvanuks saades sai ta kingiks auto, mida ta meeletult tahtis. Kuid tal oli salajane hobi, millest vanemad midagi ei teadnud, kuna laps ei tahtnud vanematele rääkides neile haiget teha. Nimelt käis poiss ebaseaduslikult võidu kihutamasa, käis nn street race'idel. Laps tahtis saada paremat autot, sest vana autoga ei saa ju teha seda, mis talle meeldib. Ta rääkis sellest vanematele. Ema korjas kokku kõik säästud, läks isegi tööle tagasi, et osta lapsele 20. sünnipäevaks uus auto, mis osteti järeelmaksuga. Kui poiss oli auto kätte saanud võttis ta peale kaks oma sõpra ja sellel hetkel ta unustas ema, kellega koos ta alati väga korralikult sõitis. Mõni kilomeeter kodust eemal tegi poiss avarii, kus sai surma kolm noort inimest. Emal ei olnud enam midagi muud kui ainult surmasõiduks ostetud auto järelmaks. Sellest loost on hea lugeda, kuidas naine unustas, et ta on esmalt naine ja siis ema. Näiliselt ideaalses perekonnas olid suured probleemid, mis lõppesid seekord kahjuks traagiliselt. Lapsel ei lastud olla see, kes ta on, vaid talle suruti peale ema tahtmised, vajadused. Ta oli emale hea ja korralik laps, kuid emast eemal olles tundis vabadust, ning oli see, kes ta tegelikult on, ilma igasuguste piiranguteta...

See on loomulik, et kui laps on väike ja ei saa veel iseseisvalt hakkama, siis on ema see, kes lapsele süüa annab, riidesse paneb, aitab õppida jne. Kuid ta ei tohi unustada, et ta on eelkõige naine, kes peab olemas olema ka endale ja oma mehele. See on alus olla ise õnnelik ja teha ka oma kaaslane õnnelikuks, ning kui ema-isa on koos õnnelikud, on ka lapsed õnnelikud!

Teema pärineb raamatust A. Nekrassov "Emaarmastus", läbi minu silmade ja arusaamise, mis mulle oluline ja tähtis tundus.

Wana Kala Kõrtsi üritused...

05.07. kell 21.00 JÜRI HOMENJA
22.08. kell 21.00 ans. SADA JA SEENED

VAATA KA: WWW.WANAKALA.EU

KALURITEPÄEV 12. JUULIL NEEMES

Algus kell 15.00

Sportlikud mängud suurtele ja väikestele

Õhtujuht Peeter Kaljumäe

Esineb ans. UNTSAKAD

Loterii

Üritus on kõigile tasuta!!!

Avaldame sügavat kaastunnet
Hell Vaikele kaksikõe
Vilma Mäevere surma
puhul.

Neeme küla

Neeme küla avaldab kaastunnet
Reinhold Martenile abikaasa
surma puhul

Kallis Mare perega,
tunnen kaasa ema, vanaema ja
vanavanaema,
Helmi Toomi surma puhul.

Merje

Rein Marten, Hinge ja Olive peredega,
tunnen kaasa abikaasa, ema, vanaema ja
vanavanaema, Helga Marie Marteni
surma puhul.

Merje

***Siia ootame ka Sinu kuulutusi ja reklaame!
Täpsem info: omapoolsaar@hotmail.ee***

Mida lähemale naistepäev jõudma hakkas, seda rohkem oli küla pealt kuulda uudishimu, et kes siis seekord meiega kokkama tuleb. Eks olime ka meie seda terve talve nuputanud. Mälus mõlkus ju viimane kokkamine Vladislav Koržetsiga, mis ääretult mõnusad mälestused endast jättis. Lõpuks mõtlesimegi välja – nimelt teadis Sirje, et Ada Lundver oskab teha lahedat piimaseljankat (kõlas meile kohutavalt kahtlasena!) ja vürtsitada seda oma pikantsete naljadega. Algul oli enamus arvamusel, et muidugi kutsume Ada, aga kokkame küll MIDAGI MUUD. Aga Sirje jäi endale kindlaks ja nii jõudiski kätte see lahe laupäev.

Et tuju õigele lainele tõsta ja maitsemeel edulikuks teha, serveerisime sisseastujatele pisikese suupiste ja selle allaloputamiseks (või ka vastupididi) pitsikese suisa kanget napsu – *Medovuha*'t. Selle põneva nime taga peitub Ukrainast pärit mõrkjas meejook (meeliköör, meeviin), väga omapärase (aga meeldiva) maitsega, tubli 40-kraadise kangusega takka-pihta.

Igatahes nõrgematel, nagu näiteks allakirjutanul, võttis see lonks seest kõik kuumaks ja olemise mõnusaks.

Niisiis, kui rüübe käes ja mõnus istekoht otsitud, võis tulla ka peakülaline ise. Algul oli Ada pisut kohmetu, sest selline etteaste oli tema pika ja kireva artistielu juures siiski esmakordne. Aga ta kohanes kiiresti ja varsti kõlas anekdoote ja naljakaid lavataguseid seiklusi juba peaaegu vahetpidamata. Vahepeal kippus söögitegemine lausa tahaplaanile jääma ja abikokkadel oli probleeme info õigeaegse kättesaamisega. Siiski midagi untsu ei läinud ja piimaseljanka valmistamise protsessi käigus hakkas tunduma, et see roog võib tõepoolest ka süüa sündida. Tõsi, ääretult rammus töötas ta tulla. Aga vahest võib ju patustada ka ja kalorilugemistesse pausi teha. Igatahes rõhutas Ada, et see supp just ja ainult rammusana hea on, mingi kaalujälgijate variant siinkohal kõne alla ei tule.

Ada Piimaseljanka

2 liitrit piima, 4-5 sibulat, pool pakki võid, 500 g viinereid (mitte suitsumaitselisi), pool kilo tomateid, vegetat, 1 pakk vahu-koort, 1 pakk kohvikooort, tilli ja peterselli.

Prae sibularattad võis kuldpruuniks, lisa tomatisektorid ja kuumuta veel, siis ka viinerirattad. Lõpuks lisa kõik piimatooted, maitsesta vegetaga ja kuumuta keemiseni, serveeri maitserohelisega.

Muidu on see väga kiirelt valmiv supp, aga et meil seda mitmekümnele inimesele maitsemiseks keeta oli vaja, läks piima kuumaks ajamine väikesel pliidil väga pikaldaselt. Vahepeal tutvustas Sirje ka teist rooga, mis täna plaanis. Nimelt otsustasime püsida slaavi lainel ja mekkida beljaše – oivalisi lahtiseid pirukaid, mille suurimaks eeliseks on vast, et neid saab küpsetada ka see, kel mingil põhjusel praeahju kasutada võimalik ei ole. Need pirukakesed valmivad tavalisel praepannil õlis sãrisedes. Parajad kaloripommid on ka nemed, sest läbiküpsemise kindlustamiseks on vajalik praadimisprotsessi käigus pannilt kuuma õli ka otse pirukasüdamikku valada. Seda rasvasust peaks leevendama lauaäädikas, mida enne söömist pirukale tilgutada saab, aga mille meie suures ärevuses sootuks serveerimata unustasime. Aga mõnusad olid nad ka ilma selleta.

Sirje Beljašid

1 tass sooja piima, 1 pakk (50-60 g) pärmil ja küpsetusmargariini (näiteks Eve) 1-2 cm. Sega need soojalt, siis lisa munakollane (eelnevalt vahtu löödud 4 tl. suhkruga ja 1 tl. soolaga). Lisa munavalge (eelnevalt vahustatud), seejärel 2,5 tassi jahu ja sega pidevalt taigat. Kui taigen on ikka vedelavõitu, siis vähehaaval

lisa jahu, kuni taigen tuleb kausi küljest lahti!

Kui taigen kerkinud, võta umbes poole muna suurune kuulike, rulli hästi õhukeseks ümmarguseks ringiks.

Sisu:

Hakkliha umbes 300-400 grammi, sinna lisa 1 suur sibul ja 3 küünt küüslauku (mõlemad hakitud), maitsesta vegeta ja musta pipraga ning sega ühtlaseks massiks.

Aseta taigaringi keskele supilusikatäis hakkliha ja voldi taigen ümberringi kinni nii, et beljasi keskele jääks 1-2 cm auk. Vala praepannile 1-2 cm õli, kui õli kuum, prae pirukad algul alati lahtine ava allapoole kuldseks, seejärel keera pirukas õigetpidi ja prae lõpuni samal ajal avausse pannilt lusikaga õli valades, et hakkliha kindlalt küpseks saaks!

Kui lõpuks kõik valmis oli ja maitsema võis asuda, oli seltskond juba üsna näljane. Seepärast vast võttis ka mõni kõhkleja end kokku ja maitstes seda kummalisena tundunud piimaseljankat ja – oh üllatust! – mitte ainult söödav, vaid lausa võrratult maitsev oli see supp, nii et pottki nooliti viimseni puhtaks. Ja pirukatelgi oli kiire kuhugi kaduda.

Suur tänu Sulle, Ada, selle elamusrikka ja maitserohke naistepäeva eest! Samuti suured tänusõnad ka Sirjele, kes oma kunagise naabri-naise meile külla kutsus ja temaga koos meile lavaelust pajatas ja küpsetas!

NNRS nimel Kadri Prants

Sushi - maitsev roog Jaapanist

Nagu juba traditsiooniks on saanud, katsetasime ka seekord naisteseltsiga midagi põnevat ja seekord ka tõeliselt eksootilist - proovisime teha Jaapani päritolu rooga – *sushit*.

Keegi meist Jaapanis käinud ja sushi-koolitust läbinud küll ei ole, kuid mõned olid selle valmistamist varem proovinud ja nii me selle ette võtsimegi.

Sushi roogasid on väga erinevaid, aga et asja mitte väga keeruliseks teha, katsetasime seekord *maki-sushit* - riisi ja merevetika rullid, mis on täidetud kala ja juurviljadega.

Kuna sushi puhul on üks tähtsamaid komponente riis, on kõige lihtsam osta poest spetsiaalne *sushiriis* - eriline lühikeseteraline riis, mis keetmisel muutub lumivalgeks ja kleepjaks massiks, aga samas on temas selgelt eristatav iga riisitera. Riisi keetmine on pikk ja aeganõudev protsess, kuid seda parem sushi tuleb. Täpsem õpetus pakendil. Lisaks on vaja *merevetika lehti* ehk *nori lehti* ning täidiseks võib juba valida oma soovi järgi erinevat *kala ja juurvilja*.

Meie kasutasime *soolalõhet, suitsu-angerjat, kalamarja, hiidkrevet, makrat, rohelist sibulat, avokaadot, värsket kurki ning maitsestatamata toorjuustu*. Nii kala kui juurviljad tuleb eelnevalt lõigata peenikesteks ribadeks.

Serveerimisel kuuluvad sushi juurde ka *wasabi* - terava sinepi maitseline heleroheline pasta; roosakad marineeritud *ingverilehed* ja soolane *sojakaste*.

Nori lehti on pakis 10 tk ja kahest pakist lehtedest ja ühest pakist riisist jätkus täpselt niipalju, et kõik said vähemalt ühe rulli keerata. Selleks on vaja asetada musta värvi õhuke merivetikaleht enda ette bambusmati peale, siledam külge allapoole ja see katta ühtlaselt õhukese kihiga riisiga, jättes ülemise serva umbes 1 cm ulatuses tühjaks. Tühi serv tuleb teha veega märjaks, et rulli keerates see ilusti kokku kleepuks.

Rulli vahele võib siis oma soovi järgi valida täidise, mis asetatakse ribana riisiga kaetud lehe alumisest servast 1-2 cm kaugusele. Hästi mõnusad ja mahlased jäid makid,

kus riis oli veel kaetud toorjuustu kihiga.

Rullimist tuleb alustada alumisest servast ja selleks võib kasutada matit, kuid saab ka lihtsalt sõrmedega ilusa rulli kokku keerata ja matiga siis lihtsalt viimistleda ühtlaseks. Kui rullid valmis, tuleb need lõigata umbes 6-ks tükiks – täpselt nii parajad, et ühe ampsuga suhu mahuvad. Esialgu võib tunduda, et pisikesed maki-rullid on parajad eelroaks, kuid tegelikult on need väga toitvad ja

ja maki-sushi nägi välja ja maitses väga hea. Ka pulkadega söömine ei valmistanud kellelegi erilisi raskusi. Seega soovitame kõigile julget pealehakkamist ja fantaasialendu, et argipäeva menüüsse midagi uut ja maitavat tuua!

Terje Lindau-Kuum
NNRS

juba 6-7 rullist saab kõhu täitsa täis. Makide tegemine on küll aeganõudev, kuid väga hea seltskondlik tegevus ja seega võib seda kodus tehes vabalt koos külalistega ette võtta.

Kuigi esialgu tundus mõnele rullide keeramine veidi hirmuäratav, said sellega siiski kõik kenasti hakkama

Sushi valmistamiseks vaja minevaid materjale, toiduaineid leiad Stockmanni kaubamajast või Rimidest.

Lisainfot sushi kohta aga nt. kodulehelt: www.sushi.ee

Wiigo Siisikese lood

Järjejutt

SIISIKE ON KÕRTSIKOKK

Kui naine võetud, otsustas Siisike stabiilsuse kasuks. Ta käis linnas ja lubas endale väljamineku. Wiigo ostis Kuldse Börsi, mis töökuulutusi täis. Pärast Lilijana valmistatud õhtusööki lõi Siisike endale suitsu ette ja asus lugema. „Pakume tööd autojuhile“, ja siinkohal meenus talle õlivaheetus endise peremehe autoga! Seepeale hakkasid tal kohe küljekondid valutama. Eiiiiiiiiiiiiiiiiiii, seda küll enam mitte! „Vajame kohtutäiturit“.....ja siis võpatas Siisike nii, et leht kukkus põrandale.

Ei midagi head, mis lugupeetud inimesele sobiks. Wiigo võttis suitsupaki ühes ja läks küla vahele patseerima. Äkki hakkas talle silma ergas kuulutus: Vajame suveperioodiks kõrtsi kokka...

Vot see juba on midagi! Töö on ligidal, endal kõht täis ja raha saab ka veel ning osalise ajaga peab asendama ka baarmani, jee!

Järgmisel päeval oli Siisike platsis ja klunis ennast lõpuks katseajaga tööle. Unistustes oli Wiigo ikka tahtnud olla KEEGI suure tähega ja siit algaski tähelend!

Hommikul kell 5.00 oli Wiigo kõrtsis, põll, mis ulatus maani ees, vesi ka tulel, aga mis edasi? Peale kartulikeetmise ei olnud ta ise eriti küll sööki valmistanud! Kartulid potti, Koržetsi raamat kätte.....äkki seisis Siisike baarileti ees, mis kubises erinevatest markidest. Ma võtan ainult ühe topska ja palgapäeval maksan kinni! Ta kallast suurde õlletopsi pool viina ja pool mahla, ning asus kõõgi poole. Nüüd hingas ta sügavalt sisse, lasi joogi kõrist alla ning läks kartulitelt vett valama. Oh sa sinder, kartulid kõrbesid juba poti küljes! Ta lasi lahmaka külma vett peale ja jättis need potiga likku, et kartulid põhjast lahti tuleksid.

Sealiha vaatas vastu ja kõhutunde järgi raputas ta sellele soola, pipart ja kõiki maitseaineid, mis purkides järjest võtta oli. Siis lõikas ta liha viiludeks, valas pannile mingit kollakat mōga ja andis täistulele minna. Kuuma pliidi ääres aga tegi „vāike drink“ oma töö. Siisike vehkis kōtega pannilt tulevat suitsu laiali, lihatükid keerasid servad üles ja haisesis mingi jama järgi, kastmepotis aga kees surnud rott, kes öösel sinna toidupoolist hankima läinud. Kas ta suri Siisikese keetmise tagajärjel või oma loomulikku surma, ei oska keegi öelda. Magustoit.....ah jaaa, see ka veel! Wiigol olid tuurid juba üleval ja ta otsustas külmikust võetud jäätisele ohtrasti likööri lisada! Oih, juba prōmmis keegi ukse taga! Külmas viibivatel ehitusmeestel oli lõunaaeg käes. Siisike taarus ukse poole ja sai vaevu ukse lahti, kui mass rahvast kohe leti ääres süüa nõudis! Kokk võttis kriidi ja lasi laia käega menüütahvlile järgmist: PĀEVAPRAAD- Leotatud kartulid, suitsutatud liha ülevalatud halli kastmega. Magusaks -jāātis likōōris. Kui kokk järgmise kandikutāiega kōõgi poolt tulema hakkas, astus ta jalad pika põlle sisse kinni ning kukkus tāiega pōrandale, nii, et toidud koos nõudega uksest vāja lendasid. Koerad, kes liha lõhna peale kohale olid tulnud, ei sōõnud seda toitu mitte, sest rotiliha kaste pole koerte maiuspala.

Kollane mōga aga polnud üldse õli, nagu Siisike oli arvanud, vaid määre, mida kōõgiukse krāuksumise vastu oli kasutatud. Ja jāātis polnud üldse jāātis, vaid külmutatud searasv, mis likōōris ujus! Äkki tõstis üks turske mees Wiigo maast laht ja raputas ta põlle seest vālja. Silmanurgast nāgi Siisike vilksamisi, kuidas kōõgipoolt suitsu tõusis, siis kōlasid selle turske mehe sõnad: „Sina jōntjalg tahsid meid kōiki siin oma sōõgiga hingusele saata vāāāā“? Kāis jube mats ja Wiigo lamas pōrandal. Lābi sūgava une kuulis ta tuletōrjeauto uilgamist, siis tundis, kuidas keegi teda külma vahuga üle valas. Lābi paksu vahu paistis aga baarmani kotkapilk, kes ta kohe potti keema lubas ajada!

Nii ei saanud seekord tähelend algust, kuid Kuldne Börs oli ju kodus lõpuni sirvimata! Jārgneb...

/ Sirje Põllu /

Naine roolis, auto kraavis?

Jätkuvad naljakad lood päris elust...

Kord kimasin linnas ringi - ilm oli ilus ja meel rõõmus. Äkki tundsin, et keegi mind jälitab. Vaatasin auto aknast välja ja nägin enda kõrval teist autot, mis oli täis mehi, kes kõik kōtega vehkisid ning mulle kelmikalt naeratasid. Lisasin gaasi, kuid auto järgnes mulle ning sātis taas minu kōrvale rohelise tule taha seisma - ja nii mitu korda. Mehed autos pūiūdsid igati minu tāhelepanu endale tōmmata. Esmane kohmetus hakkas asenduma vihaga ning olin lõpuks nii vihane, et nāitasin meestele rusikat ja tegin muid selliseid trikke. Lõpuks sain

jālitajatest lahti ning tundsin suurt kergendust. Kui koju jõudin ja autost vālja ronisin, selgus, et minu auto pakiruum on tāiega lahti ning osad sisseostud linna vahel vāljagi pudenenud. Mehed tahtsid mulle sellest mārku anda, kuid mina arvasin, et nad mulle külge lōōvad...

Minuga pole juhtunud muud, kui et olen ilma tuledeta pimedas sōitnud, bensiini asemel diislit tankinud, mōlkinud paari teist autot, vales kohas parkinud ja valel teepoolle sōitnud.

Ihasalu ja Neeme küla ajaleht

Oma Poolsaarlasteleht **OPS**

Väljaandja:

Neeme Naiste Rannavalve Selts MTÜ

Kontakt:

omapoolsaar@hotmail.ee

Trükkimine:

Sõnasepp OÜ

Oma Poolsaare peatoimetaja:

Terje Lindau-Kuum

mob. 56 676 698

Lastelehe OPS peatoimetaja:

Tiina Klamas

mob. 56 912 569